

Terugblik communicatieproces windbeleid gemeente Dinkelland

In 2020 hebben de gemeenten van Dinkelland, Losser, Oldenzaal en Tubbergen concept windbeleid opgesteld voor Noordoost Twente. Dit concept windbeleid heeft vanaf november 2020 ter inzage gelegen. Aangezien de terinzagelegging in coronatijd heeft plaatsgevonden en de gemeenten voldoende ruimte wilden geven om te reageren, is de periode van terinzagelegging verlengd tot en met 5 februari 2021. Inwoners en andere geïnteresseerden zijn geïnformeerd over het concept windbeleid Noordoost Twente via een [webinar \(d.d. 18/11/20\)](#).

Mede naar aanleiding van de zienswijzen die ontvangen zijn op het concept windbeleid, heeft de gemeenteraad van Dinkelland geen windbeleid vastgesteld, maar wel de [routekaart \(d.d. 25/01/22\)](#) om te komen tot definitief windbeleid. In de routekaart zijn ook landelijke ontwikkelingen als processtap opgenomen:

- de onderzoeksresultaten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM);
- 'heldere' afstandsnormen vanuit het Rijk, zoals toegezegd in het regeerakkoord.

Betrokkenen zijn hierover geïnformeerd. Het communicatieproces werd stilgelegd tot deze processtappen zouden zijn ingevuld. De verwachting is echter, dat het RIVM niet voor 1 juli 2023 met een rapport gaat komen en dat er voor medio 2023 ook geen 'heldere' afstandsnormen vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld. Als de gemeente zelf de regie wil behouden over de ontwikkelingen binnen haar gemeentegrenzen, dan is het nodig om lokaal beleid vast te stellen voor duurzaam opwekken van energie. Als er vóór 1 juli 2023 geen lokaal windbeleid is, zal het huidige bevoegd gezag (provincie Overijssel) aanvragen van windprojecten in behandeling nemen en toetsen aan provinciaal beleid. Hierin wordt dan geen rekening gehouden met lokale kaders en uitgangspunten, zoals bijvoorbeeld afstands- en geluidsnormen en het streven naar 100% lokaal eigendom. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen wil de gemeente Dinkelland definitief windbeleid voor de zomer vaststellen. Het communicatieproces met de samenleving is eind 2022 weer opgestart met de verzending van de [nieuwsbrief Leefomgeving van de Toekomst](#) (d.d. 09/11/22).

Verfijning zoekgebieden

Als eerste stap om te komen tot windbeleid, heeft gemeente Dinkelland eind 2022/begin 2023 de zoekgebieden voor windenergie verfijnd. De gemeenteraad is tijdens een themasessie Leefomgeving van de Toekomst geïnformeerd over alle ontwikkelingen binnen de kaders van deze ambitieplan. Vervolgens zijn de raad en de samenleving als volgt geïnformeerd en betrokken:

- 11/10/22: Themasessie voor de raad Leefomgeving van de Toekomst:
  - o Eerste toelichting op urgentie van vaststelling windbeleid en introductie effecten van het hanteren van criteria/normen voor windenergie.
- 09/11/22: [Nieuwsbrief Leefomgeving van de Toekomst](#)
- 09/01/23 – 20/01/23: Gesprekken grondeigenaren zoekgebieden
- 23/01/23: Bijeenkomst Verfijning zoekgebieden windenergie voor dorpsraden gemeente Dinkelland
- 24/01/23: Inloopbijeenkomst Verfijning zoekgebieden windenergie Denekamp - Noord Deurningen (circa 185 bezoekers)
- 26/01/23: Inloopbijeenkomst Verfijning zoekgebieden windenergie Saasveld (circa 220 bezoekers)
- 06/02/23: [Nieuwsbrief Leefomgeving van de Toekomst](#)
- 07/02/23: Terugkoppeling in raad over bijeenkomsten verfijning zoekgebieden
  - o Ook insprekers namens beide zoekgebieden
- 13/03/23 - 15/03/23: Bijeenkomsten direct omwonenden zoekgebied Saasveld (4 bijeenkomsten, 110 huishoudens, circa 60 bezoekers)
- 20/03/23: Bijeenkomst direct omwonenden zoekgebied Denekamp – Noord Deurningen (40 huishoudens, circa 45 bezoekers)
- 24/04/23: [Informatieavond gemeenteraden Twente met gastsprekers Gezondheid, Geluid en Lokaal eigendom](#)
  - o De bijeenkomst is opgenomen. De opnamen en presentaties zijn gedeeld met de inwoners op de maillijst en via de website van de gemeente.
- 10/05/23: Extra bijeenkomst direct omwonenden zoekgebied Denekamp – Noord Deurningen inclusief zoekgebied Vrijdijk (80 huishoudens, circa 40 bezoekers)

De inloopbijeenkomsten zijn aangekondigd via de website, social media en per mail aan dorpsraden en alle betrokkenen die zich hebben ingeschreven voor de nieuwsbrief. Daarnaast hebben inwoners binnen een straal van 1 km van de zoekgebieden een uitnodiging ontvangen per post op het huisadres. Tijdens de inloopbijeenkomsten konden bezoekers hun mailadres registreren om op de hoogte te blijven. Zij ontvingen bericht als er sprake was van ontwikkelingen.

De aankondiging van de bijeenkomsten voor direct omwonenden is per mail verzonden als zij zich geregistreerd hebben tijdens de inloopbijeenkomsten. Daarnaast hebben inwoners binnen een straal van 1 km een uitnodiging ontvangen per post op het huisadres. Deze extra bijeenkomsten zijn ingepland, omdat tijdens de inloopbijeenkomsten een informatiebehoefte van de direct omwonenden gesignaleerd is.

Klankbordgroep

Tijdens de inloopbijeenkomsten en de bijeenkomsten voor direct omwonenden en via het mailadres duurzaam@dinkelland.nl, konden geïnteresseerden zich aanmelden voor de klankbordgroep. De klankbordgroep wordt intensief betrokken bij het vervolgproces en kunnen meedenken over bijvoorbeeld de gezamenlijke uitgangspunten om windenergie te realiseren. Een eerste werkbijeenkomst met de klankbordgroep wordt gepland na vaststelling van het windbeleid. Naar verwachting vindt deze na de zomer plaats. Geïnteresseerden kunnen zich nog altijd aanmelden voor de klankbordgroep via duurzaam@dinkelland.nl.

Vragen en antwoorden

De vragen die zijn gesteld tijdens informatieavonden, zijn ter plekke zo goed mogelijk beantwoord. Ter bevestiging en ter informatie voor alle geïnteresseerden, zijn de vragen en antwoorden tijdens de inloopbijeenkomsten verzameld en beschikbaar gesteld via www.dinkelland.nl/windenergie (februari 2023) en verzonden aan de betrokkenen die de inloopbijeenkomsten hebben bezocht (mits het mailadres bekend was). Tijdens de bijeenkomsten voor omwonenden zijn wederom diverse vragen gesteld en reacties gegeven. Ook deze zijn ter plekke zo goed mogelijk beantwoord. De vragen en antwoorden zijn opgenomen als uitbreiding in de bestaande lijst met vragen en antwoorden. Deze zijn in juni 2023 geplaatst op www.dinkelland.nl/windenergie en verzonden aan de direct omwonenden. Hieronder is een samenvatting opgenomen van de belangrijkste signalen uit de samenleving.

Samenvatting reacties samenleving

Tijdens de bijeenkomsten is een toelichting gegeven over de energieopgave in het kader van het [Klimaatakkoord](#). Ook is een toelichting gegeven waarom windbeleid noodzakelijk is en hoe de zoekgebieden tot stand zijn gekomen. De normen en uitgangspunten voor geluid, afstand en lokaal eigendom zijn toegelicht. En er is kort in gegaan op de mogelijke rollen van de gemeente bij de ontwikkeling. De toelichting eindigde met een vooruitblik op het vervolgproces. Daarnaast was volop ruimte voor vragen en opmerkingen. Hieronder een weergave op hoofdlijnen.

De **zienswijzen op het concept windbeleid Noordoost Twente** zijn divers, maar hadden veel betrekking op afstanden en hinder. Hier wordt nu het windbeleid op aangepast. De zienswijzen zijn tot nu toe nog niet beantwoord, omdat er geen nieuw kader was op basis waarop deze konden worden beantwoord. Hier zijn dan ook vragen over gesteld. Wij hebben terugkoppeling gegeven dat de zienswijzen worden beantwoord door middel van een reactienota die samen met het windbeleid wordt vastgesteld. De indieners van de zienswijzen ontvangen de reactienota.

Tijdens de inloopbijeenkomsten zijn vragen gesteld over ***nut en noodzaak van het duurzaam opwekken van energie*** door middel van windenergie. Hierop is geantwoord dat we als gemeente opdracht hebben van het Rijk en afspraken zijn gemaakt binnen de RES Twente om duurzaam energie op te wekken met een mix van zonne-energie en windenergie. Hierbij geldt dat op regionaal niveau wordt gestreefd naar een verhouding van 60% windenergie en 40% zonne-energie. Opmerkingen over een ***onjuiste aanpak van het Rijk en/of ontkenning van de klimaatverandering*** nemen wij ter kennisname aan. De gemeente heeft de opdracht om bij te dragen aan de doelen van het klimaatakkoord en draagt daarin haar steentje bij. Hoewel er bij de inwoners hoop is dat er gezien de politieke ontwikkelingen een andere koers gevaren gaat worden door provincie en het Rijk, stelt de gemeente de opgave niet ter discussie.

Ook is enkele keren opgemerkt dat **windturbines beter elders geplaatst** kunnen worden (op zee of in de Flevopolder). Hierop is geantwoord dat ook op zee en ook van andere gemeenten een bijdrage wordt verwacht. Naast de opgave die daar al gerealiseerd wordt, zijn ook hier windturbines nodig. Als de gemeente besluit om dat niet te doen, betekent dit, dat de gemeente haar afspraken binnen de RES Twente niet nakomt. Hierdoor zullen andere gemeenten meer moeten bijdragen om de ambities te realiseren en dat zal door de provincie en andere partners binnen de RES Twente niet geaccepteerd worden.

Tijdens de bijeenkomsten zijn vragen gesteld over de **exacte opgave voor Dinkelland**. De gemeente draagt bij aan een totaal bod voor Noordoost Twente (225 GWh met zon- en windenergie). Het is wenselijk om meer duidelijkheid te geven over wat dit betekent voor de gemeente. Ook wordt verwezen naar gemeentegrensoverschrijdende samenwerking, waardoor je krachten kunt bundelen als het gaat om de realisatie van windenergie. De gemeente Dinkelland staat open voor samenwerking met andere gemeenten. Borne heeft momenteel geen zoekgebieden voor windenergie. Tubbergen heeft onder meer een zoekgebied in Albergen en Losser heeft ook zoekgebieden. De zoekgebieden van Tubbergen en Losser zijn te ver van de zoekgebieden van Dinkelland om een grensoverschrijdende clustering mogelijk te maken. Er vindt afstemming plaats tussen de gemeenten van Noordoost Twente om het bod van de gemeente Dinkelland te concretiseren.

Daarnaast hebben diverse bezoekers van de inloopbijeenkomsten en omwonenden gevraagd **waarom de gemeente windbeleid wil vaststellen en zelf normen wil stellen**. Hierover is toegelicht dat de gemeente de regie kan houden en kaders kan stellen bij eventuele aanvragen voor de realisatie van windenergie. Als de gemeente geen windbeleid vaststelt, worden aanvragen getoetst aan provinciaal beleid zonder bijvoorbeeld normen voor afstand en geluid. Geen windbeleid wil dus niet zeggen dat er geen windturbines komen. Het stellen van normen zou ook in een later stadium kunnen bij de projectontwikkeling, maar de gemeente wil graag nu al een duidelijke ondergrens geven ter bescherming van de omwonenden. Bovendien wordt in het windbeleid opgenomen dat, zodra de landelijke normen bekend zijn en deze strenger zijn, de landelijke normen worden gevolgd. Als blijkt dat de landelijke normen milder zijn, gelden de lokale normen als richtlijn. Dit wordt niet door iedereen geaccepteerd. Enkele bezoekers geven aan dat de gemeente moet wachten op de landelijke normen en hier niet zelf de regie in moet nemen.

Verder is vaak gevraagd waarom de **zoekgebieden** hier gevestigd zijn en niet **elders in de gemeente** (of in andere gemeenten), waar meer ruimte is, minder omwonenden zijn en meer industrie. De criteria voor de verfijning van de zoekgebieden zijn toegelicht, maar inwoners geven aan dat andere zoekgebieden beter geschikt zijn. Veelal gaat het om locaties buiten de zoekgebieden. Ook heeft de analyse volgens hen geresulteerd in beperkte mogelijkheden, waardoor op lange termijn ook geen groeimogelijkheden zijn. Over het algemeen zijn zij van mening om regionaal te clusteren buiten de eigen gemeente. Het beleidsvoorstel van gemeente Dinkelland leidt volgens hen tot versnippering en onrendabele oplossingen. Iedere gemeente is echter verantwoordelijk om bij te dragen aan de realisatie van windenergie. Bovendien is er ook sprake van weerstand nabij zoekgebieden in andere gemeenten. Bij ontwikkeling wordt een business case uitgewerkt, maar uit de praktijk blijkt dat een clustering van 3 windturbines rendabel is, ook voor de langere termijn.

De zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van wettelijke criteria en beleidsmatige keuzes. De wettelijke criteria staan vast en de beleidskeuzes worden vastgesteld door de raad. Bij de verfijning is rekening gehouden met wettelijke beperkingen/belemmeringen, maar niet bij de totstandkoming van de zoekgebieden. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen onder provinciale voorwaarde dat de zoekgebieden aan de randen van Nationaal Landschap NOT moeten liggen en er is rekening gehouden met landschapstypes. De omwonenden zijn van mening dat onvoldoende getoetst is op basis van de dichtbevolktheid en gezondheid van omwonenden. Ook is er weinig begrip voor dat de zoekgebieden niet worden geplaatst waar de energie wordt verbruikt.

Bij de direct omwonenden is nog explicieter aangegeven dat er volgens de inwoners in Twente en vooral in de gemeente Dinkelland **weinig ruimte is voor windturbines**. Dat klopt, want in de gemeente Dinkelland zijn er twee verfijnde zoekgebieden. In Saasveld is ruimte voor twee windturbines en in Denekamp Noord Deurningen mogelijk drie tot vier. De vraag die leeft in deze gebieden, is wat er gebeurt na 2030. Dan volgt een nieuwe opgave. Het klopt dat er na 2030 nog een nieuwe opgave volgt. De gedachte is om te komen tot een mix van duurzame energiebronnen, waarin de opwek van warmte steeds meer door bijvoorbeeld biogas/groengas, bodemwarmte en geothermie wordt gedekt. Deze en andere nieuwe technieken moeten leiden tot een afname van de elektriciteitsbehoefte.

De direct omwonenden in Saasveld zijn niet per se tegen windenergie, maar wel op deze locatie. De energieopgave moet **meer regionaal** benaderd worden en er moet gezocht worden naar locaties waar wel ruimte is, of waar het beter inpasbaar is. Zoals langs snelwegen, bij industrie of langs de grens met Duitsland. Creëer een **energielandschap** waar het nodig is en mogelijk is. En als er dan geen plek is, dan moet de gemeente ruimte creëren om de windturbines te kunnen clusteren. Centreer waar het kan. Binnen de RES Twente en door het Rijk is echter de keuze gemaakt dat iedere gemeente bijdraagt. Ook op andere locaties wordt door omwonenden het argument gebruikt dat die locatie niet geschikt is en het elders beter kan.

Ook bij de direct omwonenden in Denekamp-Noord Durningen is weerstand als het gaat om de aanwijzing van dit gebied als zoekgebied voor windenergie. Tijdens de eerste bijeenkomst is nog verwezen naar het gebied nabij de Vrijdijk. Dit valt ook binnen het zoekgebied en is nader onderzocht. Als de gemeente het criterium voor Natuur Netwerk Nederland buiten beschouwing laat en het Traktaat van Meppen niet meer van kracht zou zijn, dan ontstaat hier en in het reeds bekende verfijnde zoekgebied meer ruimte. De natuurdoelen binnen het betreffende gebied zijn zodanig, dat het mogelijk niet te combineren is met windenergie. Dat moet nader worden onderzocht. Als het Traktaat van Meppen wel van kracht blijft, zal hier niet veel extra ruimte ontstaan.

Voor wat betreft een **afstandsnorm van 400 meter**, geven omwonenden aan dat dit te dicht op hun woning zal zijn. Bovendien worden in andere landen strengere afstandsnormen toegepast. Ook is er weerstand tegen de hoogte van de turbines. De combinatie met een **geluidsnorm** moet meer bescherming bieden, maar ook daarin zien zij knelpunten als het gaat om handhaving en piekbelasting (aangezien de Lden norm betrekking heeft op een jaargemiddelde). In het windbeleid is daarom voorgesteld om naast de geluidsnorm van 45 dB Lden ook een nachtnorm (Lden) toe te passen. In de fase van de projectontwikkeling/aanbesteding is er ruimte om nadere afspraken te maken. Dat geldt ook voor andere afspraken om **hinder** te voorkomen. Tijdens de bijeenkomsten is een nadere toelichting gegeven over geluidshinder, laagfrequent geluid, slagschaduw, straling en verlichting. Ook op andere zorgen is een toelichting gegeven, zoals de toegangswegen die het landschap doorkruisen om windturbines te kunnen realiseren, mogelijke waardevermindering van woningen en behoud van vogels, dieren en landschap. Met name rondom geluid zijn grote zorgen, juist omdat het buitengebied stil is.

Ook is de oproep gedaan om zon op dak maximaal te benutten. Dit kan ook grootschalig met de schuren die beschikbaar zijn. Als de aansluiting maar kan leveren op het net. Tevens worden kansen gezien om energie op te wekken met biogas/groengas. Die potentie ziet de gemeente ook. Een goede energiemix met maatregelen gericht op de warmteopgave maken dat de vraag naar elektriciteit voor verwarming afneemt. Dit heeft zeker effect op de opgave na 2030.

Ten aanzien van **lokaal eigendom** is er weerstand tegen het feit dat omwonenden eerst moeten investeren in een ontwikkeling waar zij tegen zijn en pas later opbrengsten van zien. Dit is een verkeerde conclusie van lokaal eigendom, want feitelijk gaat lokaal eigendom ook over zeggenschap en zijn er ook mogelijkheden om omwonenden te vergoeden. Vergoedingen verlopen via bijvoorbeeld een omwonendenfonds en een maatschappelijk fonds om maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. De uitwerking voor lokaal eigendom vindt plaats na vaststelling van het windbeleid. In deze fase vindt ook afstemming plaats met omwonenden. Er zijn dan goede afspraken te maken over een eerlijke verdeling van lusten en lasten, de zorg voor voldoende ontwikkelbudget, zeggenschap en rolverdeling.

Ten slotte is gevraagd **hoe een initiatief tot stand komt**. Na vaststelling van het lokale windbeleid kunnen aanvragen worden ingediend. Deze worden getoetst aan lokaal windbeleid, mits dit is vastgesteld. Op dit moment is het zo, dat als een grondeigenaar niet wil, er ook geen sprake kan zijn van een initiatief. De gemeente en de Provincie Overijssel hebben niet de intentie om te onteigenen. Dus voor nu gaat het op vrijwillige basis. Maar als niemand wil, zal gezocht moeten worden naar mogelijke oplossingsrichtingen. Vooralsnog is het uitgangspunt dat initiatieven mogelijk zijn, waarbij de directe omgeving en andere inwoners van de gemeente Dinkelland kunnen profiteren en maatschappelijke ontwikkelingen een impuls kunnen krijgen.